

۱۲ - بَابُ الْمَرَّاحِ

12. హాస్యం, సంతోష మనస్తత్వం
మొదటి విభాగం الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

(۱۳۶۹/۳) (متفق عليه) - ۴۸۸۴

عَنْ أَنَسٍ قَالَ: إِنَّ كَانَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُخَالِطَنَا حَتَّى يَقُولَ لِأَخٍ لِي صَغِيرٍ: "يَا أَبَا عُمَيْرٍ مَا فَعَلَ النُّعَيْرُ؟" كَانَ لَهُ نُعَيْرٌ يَلْعَبُ بِهِ فَمَاتَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

4884. (1) [3/1369-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మాతో కలసినప్పుడు హాస్యం, సంతోష మనస్తత్వంగా ప్రవర్తించేవారు. చివరికి చిన్నపిల్లలతో కూడా నవ్వులాటలు ఆడేవారు. మా చిన్న తమ్ముడు కోకిల పెంచేవాడు, దానితో ఆడుకునే వాడు. అది చనిపోయింది. దానివల్ల వాడు చాలా విచారానికి గురయ్యాడు. ప్రవక్త (స) మా ఇంటికి వచ్చారు. మా తమ్ముణ్ణి చూసి హాస్యంగా "ఓ ఉమ్మెరి! నీ కోకిల ఏమయింది," అని అన్నాడు.⁴⁴ (బుఃఖరీ, ముస్లిం)
రెండవ విభాగం الْفَصْلُ الثَّانِي

(۱۳۶۹/۳) (لم تتم دراسته) - ۴۸۸۵

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ نَدَّاعِبُنَا قَالَ: "إِنِّي لَا أَقُولُ إِلَّا حَقًّا." رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

4885. (2) [3/1369-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రజలు, 'ప్రవక్తా! తమరు మాతో హాస్యం, ఎగతాళి చేస్తున్నారు,' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స), 'నిజమైన హాస్యం చేస్తున్నాను,' అని అన్నారు. (తిర్మిజి)
అంటే హాస్యం, ఎగతాళిగానైనా సత్యమే పలుకుతాను అని అర్థం.

(۱۳۶۹/۳) (صحيح) - ۴۸۸۶

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا اسْتَحْلَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "إِنِّي حَامِلُكَ عَلَى وَلَدٍ نَاقَةٍ؟" فَقَالَ: مَا أَصْنَعُ بِوَلَدِ النَّاقَةِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَهَلْ تَلَدُ الْإِبِلَ إِلَّا التَّوْقُ." رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ.

4886. (3) [3/1369-దృఢం]

44) వివరణ-4884: అంటే చివిన పిల్లల్ని కూడా కునియత్తో పిలవచ్చు. ఓదార్చటానికి హాస్యంగా మాట్లాడవచ్చు.

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను ఒక వ్యక్తి వాహనంగా ఒక ఒంటిను అడిగాడు. ప్రవక్త (స), 'హాస్యంగా నేను నీకు ఒంటి బిడ్డను ఇస్తాను,' అని అన్నాడు. దానికి ఆ వ్యక్తి, 'నేను ఒంటి బిడ్డను తీసుకొని ఏం చేయను,' అని అన్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'ఒంటి కూడా ఒంటి బిడ్డే అవుతుంది కదా, అది పెద్దదైనాసరే,' అని అన్నాడు. (తిర్మిజి, అబూ దావూద్)

(۱۳۶۹/۳) (لم تتم دراسته) - ۴۸۸۷

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: "يَا ذَا الْأُنْثَيْنِ." رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

4887. (4) [3/1369-అపరిశోధితం]

అనస్ (ర) కథనం: ఒకసారి ప్రవక్త (స) నాతో "ఓ రెండు చెవులవాడా" అని అన్నాడు.⁴⁵ (అబూ దావూద్, తిర్మిజి)

(۱۳۶۹/۳) (لم تتم دراسته) - ۴۸۸۸

وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِامْرَأَةٍ عَجُوزٍ: "إِنَّهُ لَا تَخُلُ الْجَنَّةَ عَجُوزٌ" فَقَالَتْ: وَمَا لَهَا؟ وَكَانَتْ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ فَقَالَ لَهَا: "أَمَا تَقْرَيْنِ الْقُرْآنَ؟" (إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا؛ رَوَاهُ رَزَيْقٌ. وَفِي شَرْحِ السُّنَنِ "بِلَفْظِ" الْمَصَابِيحِ "۳۵: ۵۶")

4888. (5) [3/1369-అపరిశోధితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఒక వృద్ధురాలితో, 'ముసలి స్త్రీ స్వర్గంలో ప్రవేశించదు,' అని అన్నాడు. దానికి ఆ వృద్ధురాలు, ' వారితప్పేంటి? ఎందుకు ప్రవేశించదు?' అని ప్రశ్నించింది. ఆమె ఖుర్రాన్ చదివి ఉన్నందున ప్రవక్త (స) ఆమెతో, "నువ్వు ఖుర్రాన్ లోని ఈ వాక్యం చదవలేదా? 'మేము తీర్చుదినం నాడు స్త్రీలను కన్నె యువతులను చేసివేస్తాము,' " (అల్-వాఖిఅహ్, 56.35) అని అన్నాడు. (రజీసి, షరహు సున్నహ్-మసాబీహ్)

అంటే ముసలి పుణ్యస్త్రీలు తీర్చుదినం నాడు కన్నె యువ తులుగా మార్చబడతారు. ఆ స్థితిలోనే వారు స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారు. ప్రవక్త (స) సత్యం పలికారు. అంటే ఏ స్త్రీ కూడా వృద్ధాప్య స్థితిలో స్వర్గంలో ప్రవేశించదు. ప్రవక్త (స) హాస్యంగా ఇలా అన్నాడు.

45) వివరణ-4887: అందరికీ రెండు చెవులే ఉంటాయి. కాని హాస్యంగా పిలవటం జరిగింది. ఇంకా నీవు చాలా తెలివైన వాడివి అని సూచించటం జరిగింది.

(۱۳۷۰/۳) [۶] - ۴۸۸۹

وَعَنْهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ كَانَ اسْمُهُ زَاهِرٌ بَنَ حَرَامٌ
وَكَانَ يُهْدِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْبَادِيَةِ فَيَجْهَرُهُ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ فَقَالَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ زَاهِرًا بَادِيَتَنَا وَنَحْنُ حَاضِرُوهُ".
وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُجَبُّهُ وَكَانَ دَمِيمًا فَآتَى النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا وَهُوَ يَبِيعُ مَتَاعَهُ فَاحْتَضَنَهُ مِنْ خَلْفِهِ
وَهُوَ لَا يُبْصِرُهُ. فَقَالَ: أَرْسَلْنِي مِنْ هَذَا؟ فَالْتَفَتَ فَعَرَفَ النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ لَا يَلْأُو مَا أَلَزَقَ ظَهْرَهُ بِصَنْدَرِ النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ عَرَفَهُ وَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ يَشْتَرِي الْعَبْدَ؟" فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَا وَاللَّهِ
تَجَدَّنِي كَاسِدًا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَكِنَّ عِنْدَ اللَّهِ
لَسْتُ بِكَاسِدٍ". رَوَاهُ فِي "شَرْحِ السُّنَّةِ"

4889. (6) [3/1370-అపరిశోధితం]

అనన్ (ర) కథనం: 'జాహిర్ బిన్ హిరామ్ అనే ఒక బదూ ఉండేవాడు. అతడు బాదియహ్ నుండి కూర గాయలు తెచ్చి మదీనహ్ లో అమ్మేవాడు. ప్రవక్త (స) కు కానుకగా కూర గాయలు, ఆకుకూరలు తెచ్చి ఇచ్చే వాడు. అతడు తిరిగి వెళ్ళి నపుడు ప్రవక్త (స) కూడా కానుకలు ఇచ్చే వారు. ప్రవక్త (స) " 'జాహిర్ బిన్ హిరామ్ పల్లె నుండి కానుకలు తెచ్చి మాకు ఇస్తుంటాడు, మేము కూడా పట్టణం నుండి అతనికి కానుకలు ఇస్తూ ఉంటాం" అని అనేవారు. ప్రవక్త (స) అతన్ని చాలా అభిమానించేవారు. అతని పట్ల చాలా ప్రేమతో ప్రవర్తించే వారు. అయితే అతడు అంద వికారంగా ఉండే వాడు. ఒకసారి 'జాహిర్ మదీనహ్ బజారులో తన సరుకు అమ్ము కుంటున్నాడు. ప్రవక్త (స) కూడా అక్కడకు వచ్చారు. ప్రవక్త (స) హాస్యంగా అతన్ని వెనుక నుండి పట్టుకున్నారు. అతని కళ్ళు తన చేతులతో మూసివేశారు. అప్పుడు అతడు 'ఎవరు, వదలండి' అని అన్న తరువాత ప్రవక్త (స) అని పనిగట్టి, గుర్తుపట్టి ప్రవక్త (స)ను గుండెకు హత్తు కున్నాడు. ప్రవక్త (స) హాస్యంగా, 'ఈ బానిసను నా నుండి ఎవరు కొంటారు,' అని అన్నారు. దానికి 'జాహిర్ , 'ప్రవక్తా! నేను పనికిరాని వాణ్ని అందవికారుణ్ని, నన్నెవరూ కొనరు,' అని అన్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'నీవు అల్లాహ్(త) వద్ద పనికిరాని వాడవు కావు,

అల్లాహ్(త) వద్ద నీకు చాలా విలువ ఉంది,' అని అన్నారు. (షర్హుస్సున్నహ్)

(۱۳۷۰/۳) [۷] - ۴۸۹۰

وَعَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ الْأَسَجَعِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غُرُوةِ ثُبُوكَ وَهُوَ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمٍ فَسَلَّمْتُ فَقَرَّدَ عَلَيَّ وَقَالَ: "أَدْخُلْ" فَقُلْتُ: أَكُلِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: "كُلِّكَ" فَتَخَلَّتْ. قَالَ عُثْمَانُ بْنُ أَبِي الْعَاطِكَةِ: إِنَّمَا قَالَ أَدْخُلْ كُلِّي مِنْ صِغَرِ الْقُبَّةِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

4890. (7) [3/1370-అపరిశోధితం]

'ఔఫ్ బిన్ మాలిక్ అషజాయ్ (ర) కథనం: నేను తబూక్ యుద్ధ సందర్భంగా ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళాను. అప్పుడు ప్రవక్త (స) చర్మంతో చేయబడిన ఒక టెంట్ లో విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. నేను సలామ్ చేసాను. ప్రవక్త (స) నా సలామ్ కు జవాబు ఇచ్చారు. ఆ తరువాత నేను టెంట్ లోపలికి రావటానికి అనుమతి కోరాను. ప్రవక్త (స), 'వచ్చేయి' అన్నారు. అప్పుడు నేను, 'ఓ ప్రవక్తా! నేను శరీరంతో సహా రావచ్చా?' అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స), 'అవును, అవును పూర్తి శరీరంతో సహా వచ్చేయి,' అని అన్నారు. (అబూ దావూద్)

పూర్తి శరీరంతో సహా అంటే హాస్యంగా అనటం జరిగింది. ఎందుకంటే మనిషి ఎక్కడికి వెళ్ళినా శరీరంతో సహా వెళతాడు.

(۱۳۷۰/۳) [۸] - ۴۸۹۱

وَعَنْ النُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: اسْتَأْذَنَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ صَوْتَ عَائِشَةَ عَالِيًا فَلَمَّا دَخَلَ تَنَاولَهَا لِيَلْبِسَهَا وَقَالَ: لَا أَرَاكَ تَرْفَعِينَ صَوْتَكَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْرُهُ وَأَبُو بَكْرٍ مُضْطَبًّا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ: "كَيْفَ رَأَيْتَنِي أَنْفَذْتُكَ مِنَ الرَّجُلِ؟". قَالَتْ: فَكَيْتَ أَبُو بَكْرٍ أَيْمَانًا ثُمَّ اسْتَأْذَنَ فَوَجَدَهُمَا قَدْ اصْطَلَحَا فَقَالَ لَهُمَا: أُنْجَلَانِي فِي سِلْمِكُمَا كَمَا أُنْجَلْتُمَانِي فِي حَرْبِكُمَا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "قَدْ فَعَلْنَا قَدْ فَعَلْنَا". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

4891. (8) [3/1370-అపరిశోధితం]

నేమాన్ బిన్ బషీర్ (ర) కథనం: అబూ బకర్ (ర) ప్రవక్త (స)ను ఇంటిలోపలికి రావటానికి అనుమతి కోరారు. అప్పుడు 'ఆయిషహ్ (ర) ఇంటిలోపల బిగ్గరగా మాట్లాడు తున్నారు. అబూ బకర్ (ర)

లోపలికి వెళ్ళిన తర్వాత 'ఆయి'షహ్ (ర)ను చెంపపై కొడదామని నిశ్చయించు కున్నారు. 'ఇలా ప్రవక్త (స) ముందు బిగ్గరగా గొంతెత్తి మాట్లాడుతావా? ఖుర్రాన్ లో అల్లాహ్ (త) ఆదేశం:

"ఓ విశ్వాసులారా! మీ కంఠస్వరాలను, ప్రవక్త కంఠస్వరాని కంటే పెంచకండి ... 'అని (సూ. హుజురాత్, 49:2 లో) వారించింది తెలియదా?" అని అన్నారు . కనుక ఇక ముందు ప్రవక్త (స) ముందు బిగ్గరగా గొంతెత్తి మాట్లాడకు,' అని అన్నారు. ఎందు కంటే 'ఆయి'షహ్ (ర) అబూ బకర్ (ర) కూతురు. ఆమె ఈ అపరాధంపై ఆమెను కొట్టాలను కున్నారు, కాని ప్రవక్త (స) ఆపివేసారు. అబూ బకర్ (ర) ఆగ్రహంతో ఇంటిలోపలి నుండి బయటకు వచ్చేసారు. అబూ బకర్ (ర) వెళ్ళిన తరువాత ప్రవక్త (స) 'ఆయి'షహ్ (ర)తో, 'అబూ బకర్ (ర) నిన్ను కొట్టకుండా నేనెలా తప్పించానో తెలియదా!' అని అన్నారు. 'ఆయి'షహ్ (ర) కథనం: చాలా రోజుల వరకు కోపం వల్ల అబూ బకర్ (ర) ప్రవక్త (స) ఇంటికి రాలేదు. ఆ తరువాత ఒకరోజు ప్రవక్త (స) ఇంటికి వచ్చారు. లోపలికి రావటానికి అనుమతి కోరారు. అనుమతి లభించిన తర్వాత లోపలికి వచ్చి ప్రవక్త (స), 'ఆయి'షహ్ ల మధ్య కలహం సద్దుమణిగిందని తెలుసుకొని, అబూ బకర్ (ర) ఇద్దరితో, 'మీరిద్దరూ మీ ఒప్పందంలో నన్ను కూడా చేర్చుకోండి, యుద్ధంలో నన్ను చేర్చు కున్నట్టు,' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'మా ఒప్పందంలో మిమ్మల్ని చేర్చు కున్నాం,' అని అన్నారు. (అబూ దావూద్)

(۱۳۷۱/۳) [۹] - ۴۸۹۲
وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تُمَارِئَاكَ وَلَا تُمَارِئُهُ وَلَا تُعَذِّبُهُ مَوْعِدًا فَتُخْلِفَهُ ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ .

4892. (9) [3/1371-అపరిశోధితం]
'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, 'మీరు మీ ముస్లిమ్ సోదరునితో పోట్లాడకండి, అసహ్యం కలిగేవిధంగా హాస్యమాడకండి, అదేవిధంగా పూర్తి చేయలేని వాగ్దానం కూడా చేయకండి.' (తిర్మిజి' / ఏకీల్లేఖనం)

وَهَذَا الْبَابُ خَالَ عَنْ الْفَصْلِ الثَّالِثِ
ఇందులో మూడవ విభాగం లేదు
=====

۱۳ - بَابُ الْمَفَاخِرَةِ وَالْعَصَبِيَّةِ

13. డాంబికాలు, జాతి దురభిమానం

గర్వం, అహంకారం, పక్షపాతం ఇవన్నీ చెడుగుణాలే. తనవారు పొరపాటుచేసినా వారినే సమర్థించడం అనేది చాలా చెడ్డగుణం. అదేవిధంగా తన కుటుంబం పట్ల, తన జాతి పట్ల అధర్మంగా సమర్థించటం సరికాదు.

మొదటి విభాగం الْفَصْلُ الْأَوَّلُ
(۱۳۷۲/۳) [۱] - ۴۸۹۳
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ النَّاسِ أَكْرَمُ؟ فَقَالَ: "أَكْرَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ". قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ. قَالَ: "فَأَكْرَمُ النَّاسِ يُؤَسِّفُ نَبِيَّ اللَّهِ إِنْ نَبِيَّ اللَّهِ ابْنُ خَلِيلِ اللَّهِ". قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ. قَالَ: "فَعَنْ مَعَانٍ الْغَرَبِ تَسْأَلُونِي؟" قَالُوا: نَعَمْ. قَالَ: فَخِيَارُكُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُكُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَفَهُوْا ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

4893. (1) [3/1372-ఏకీభవితం]
అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను, 'అందరి కంటే గొప్పవారు (గౌరవనీయులు) ఎవరు,' అని ప్రశ్నించడం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స), 'అందరికంటే అధిక దైవభీతిగల వారే అల్లాహ్ (త) వద్ద అందరికంటే గొప్ప వారు,' అని సమాధానం ఇచ్చారు. అప్పుడు ప్రజలు, 'మానవుల్లో ఎవరు గొప్ప వారు అనేది మా ఉద్దేశ్యం,' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స), 'అందరికంటే గౌరవనీయులు యూసుఫ్ (అ), అతను దైవ ప్రవక్త య'అఖూబ్ (అ) కుమారులు, అతను దైవప్రవక్త ఇస్హాఖ్ (అ) కుమారులు, అతను దైవప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అ) కుమారులు,' అని అన్నారు. అప్పుడు అనుచరులు, 'మేము అడుగుతుంది వీరిని గురించి కాదు,' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'మీరు అడుగుతున్నది అరబ్బుల్లోని కుటుంబాలు, వంశాల గురించా?' అని అన్నారు. దానికి అనుచరులు, 'అవును,' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'అజ్ఞానకాలంలో మీలో అందరికంటే మంచి వారే, ఇస్లామ్ లోనూ అందరికంటే మంచివారు, ఉత్తములు, అయితే అతడు బుద్ధిమంతుడూ, తెలివి గల వాడై ఉండాలి' అని సమాధానం ఇచ్చారు.⁴⁶ (బుఖారీ, ముస్లిం)

46) వివరణ-4893: కుటుంబాలు, వంశాలపరంగా అందరూ సమానమే. అందరి తండ్రి ఆదమ్ (అ), అందరి